

מנה בנתן

שינון הדף היומי בדרך קצרו

לע"צ מרן רבי מיכל יהודה בן רבי משה דוד לפקוביץ צוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 130 פרשת קרח תשפ"ב

יבמות קיא-ק"ז

גדולה תגדלנו, ר' חנינא חוזאה רצה לחלק שכתוב בא רק בדיעבד, אך יש לדחות שכתוב תגדלנו והם חיים יחד ולר"מ יש איסור בכל ביאה, אלא המשנה לא כר"מ.

יש להקשות שבקטן לא שייך הקמת שם, ואביי אומר שלומדים מיבמה **יבא עליה** אפילו יבם כל שהוא, ורבה אומר שמותר לקטן ליבם שלא יתכן שיש דבר שאסור בו עכשיו ויהיה מותר אחר זמן, שאם היא אסורה עכשיו נאסרה אח"כ כדברי רב יהודה בשם רב שיבמה שלא קוראים בה **יבמה יבא עליה** בשעת נפילה היא כאשת אח עם בנים ואסורה לעולם, ושמותרת לקטן יד ללמוד מהפסוק **וישבו אחים יחדיו** אפילו קטן בן יום אחד.

היבמה נאמנת תוך ל' יום שעדיין יתכן שהוא מעמיד עצמו, ואמר ר' יוחנן שזה כר"מ שסובר שטענת בתולים היא עד ל' יום, ור' יוסי סובר שאם נסתרה יש טענה רק מיד ואם לא נסתרה יש טענה אפילו אחר כמה שנים, ורבה אומר שמשנתנו היא גם לר' יוסי שבטענת בתולים מדובר בארוסתו שהוא גס בה, אך מאשת אחיו יש ל' בושא.

דף קיב יש להקשות מדוע כופים אותו לחלוץ נכפה אותו ליבמו, אמר רב שמדובר במשנה שיוצא גט מתחת ידה, אך קשה ששנינו בברייתא שיבמה שאמרה תוך ל' יום לא נבעלתי בין אם הוא מודה או מכחיש כופים אותו לחלוץ, ולאחר ל' יום מבקשים ממנו לחלוץ, ואם היא אומרת נבעלתי והוא אומר שלא בעל יוציא בגט, ואם הוא אומר בעלתי והיא אומרת שלא בעל אף אם חוזר ואומר לא בעלתי היא צריכה גט וחליצה, ורואים שהגט עדיין לא אצלנו, ורב אמי אומר שהכוונה בברייתא שהיא צריכה חליצה עם הגט שלה, ורב אשי אומר שבברייתא מדובר בגט של הזיקה, ובמשנתנו מדובר שהגט של ביאתו יוצא עמה.

היה מקרה ששניהם הודו שלא בעל ובאו לפני רבא ואמר שיחלוץ לה ויתירו אותה בכך, אמר לו רב שרביא הרי שנינו בברייתא שצריכה גט וחליצה, אמר רבא אם כתוב כתוב.

הון בן ר"צ שאל את ר"נ מה דין צרתה, אמר ר"נ האם בגלל שכופים או מבקשים תאסר הצרה.

שנינו בנדרים שבתחילה אמרו שג' נשים יצאו עם כתובה: אשה שאומרת טמאה אני לך, והאומרת השמים ביני לבינך, והאומרת נטולה אני מהיהודים, ואח"כ חששו שנתנה עיניה באחר ותקלקל על בעלה, לכן תקנו שהאומרת טמאה אני לך תביא ראיה לדבריה, והאומרת השמים ביני לבינך יעשו דרך בקשה, והאומרת נטולה אני מהיהודים יפר חלקו ותשמש אותו ותהיה נטולה מהיהודים, והסתפקו באומרת נטולה אני מהיהודים אם מותרת ליבם האם העלתה על דעתה שבעלה ימות ונדרה כדי שלא תפול ליבם או שלא התכוונה לכך, לדעת רב יבם אינו כבעל, ולשמאל הוא כבעל, ואביי הוכיח כרב ממשנתנו שמי שנדרה מהיבם בחיי בעלה כופים אותו לחלוץ ואם נאמר שהיא התכוונה ליבם **עמוד ב** נאמר שרק יבקשו ממנו, ויש לומר שהמשנה דברה באשה שהיו לה בנים שודאי לא התכוונה שימותו ילדיה ובעלה, אך לפ"ז באין לה בנים מבקשים וא"כ מדוע חילקה המשנה שאם התכוונה לכך יבקשו, הרי ניתן לחלק שכל זה כשיש לה בנים אך כשאין לה בנים גם כשנדרה בחיי בעלה יבקשו, אלא משמע שבין יש לה בנים בין אין לה כופים אותו כדעת רב.

פרק חרש שנשא

משנה חרש שנשא פקחת או פקח שנשא חרשת יכול להוציא או לקיים, וכמו שכנס ברמיזה כך יוציא ברמיזה, פקח שנשא פקחת והתחרשה אח"כ יכול להוציא או לקיים אך אם נשתתית לא יוציא, ואם הוא התחרש או השתטה לא יוציא לעולם, ושאל ר' יוחנן גן גורי מה החילוק בין התחרש הוא או היא, אמרו לו שמוציאה לרצונה ושלא לרצונה, אך זה רק לרצונה, ר' יוחנן בן גודגא העיד על חרשת שהשיאה אביה שיוצאת בגט, ואמרו לו שגם פקחת שהתחרשה דינה כך, אם שני אחים חרשים היו נשואים לשווי אחיות חרשות או פקחות או שאחת חרשת ואחת

דף קיא יש להוכיח כדעת רב חסדא שבקנין חרשת יש שיוור ובקטנה הוא ספק שאם נאמר שקטנה קנויה במקצת עם שיוור וחרשת היא רק ספק, א"כ מדוע תצא החרשת בגט, שתשב תחתיו ממ"נ, שאם היא קנויה היא תחתיו, ואם אינה קנויה היא כנכרית, ואין להקשות קושיא זו על קטנה שתשב תחתיו שא"כ איך יוציא את החרשת, ואמר רב ששת שמסתבר כדברי רב חסדא, ששנינו בברייתא שאם ב' אחים נשואים לב' יתומות קטנות אחת חרשת ואחת פקחת ומת בעלה של הקטנה, החרשת תצא בגט והקטנה תמתין עד שתגדל ותחלוץ, ואם מת בעלה של החרשת, הקטנה תצא בגט והחרשת אסורה לעולם, ואם בא על החרשת נותן לה גט והיא מותרת, וזה מובן רק אם החרשת קנויה במקצת ויש בה שיוור וקנין הקטנה היא רק ספק לכן כשבא על החרשת נותן לה גט והותרה, ועל הצד שהקטנה קנויה היא יוצאת משום אחות אשה, ואם אינה קנויה לו א"כ היבום הוא כראוי, אך אם נאמר שקנין החרשת היא בספק והקטנה היא קנויה ויש בה שיוור א"כ כשבא על החרשת לא מועיל שיתן לה גט, כי זה ביאה פסולה שאינה פוטרת, אך יש לדחות שזה כדעת ר' נחמיה שביאה פסולה פוטרת מחליצה, אך לדעת ר' נחמיה קשה מהסיפא ששנינו שאם היה נשוי לב' יתומות קטנה וחרשת ומת, ובא יבם על הקטנה ואח"כ בא על החרשת או שאחיו בא עליה נאסרו שתיהן עליו, ותקנתן שהחרשת תצא בגט והקטנה תמתין עד שתגדל ותחלוץ, וזה מובן לדעת רבנן אם נאמר שחרשת קנויה במקצת וקטנה היא רק ספק שלכן תמתין הקטנה עד שתגדל ותחלוץ ולא ייבם שמא יבא על החרשת בתחילה ואז הביאה בקטנה היא ביאה פסולה, אך לר' נחמיה אין בזה חסרון שהרי גם ביאה פסולה פוטרת, ורב אשי אומר שמהרישא מוכח שזה כרבנן ששנינו שאם בא על החרשת נותן לה גט והותרה, ולא כתוב שאם בא על הקטנה נותן לה גט והותרה, אך יש לומר שבחרשת שאין לה תקנה בהיתר נקטו תקנה באיסור, אך בקטנה שיש לה תקנה בהיתר לא נקטו תקנה באיסור.

משנה מי שהיה נשוי לב' יתומות קטנות ומת ובא יבם על הראשונה ואח"כ בא הוא או אחיו על השניה **עמוד ב** הראשונה לא נפסלה, וכן הדין בב' חרשות, אך אם היה נשוי לקטנה וחרשת ומת ובא יבם על החרשת ואח"כ הוא או אחיו באו על הקטנה נפסלה החרשת, ואם היה נשוי לחרשת ופקחת ומת, ובא יבם על הפקחת ואח"כ באו הוא או אחיו על החרשת לא נפסלה הפקחת, ואם בא יבם על החרשת ואח"כ בא הוא או אחיו על הפקחת נפסלה החרשת, ואם היה נשוי לגדולה וקטנה ומת, ובא יבם על הגדולה ואח"כ בא הוא או אחיו על הקטנה לא נפסלה הגדולה, ואם יבם את הקטנה ואח"כ בא הוא או אחיו על הגדולה נפסלה הקטנה, ור' אלעזר סובר שמלמדין את הקטנה למאן בו. **גמרא** רב יהודה אומר בשם שמואל שהלכה כר' אלעזר, וכן פסק ר' אלעזר בן פדת, וצריכים לפסוק כר"א בב' המקומות שאם רק במשנה של ב' אחיות היו פוסקים כר"א היינו אומרים שזה כדי לקיים מצות יבום, אך כאן שכבר בא עליה והתקיימה מצות יבום נאמר שיוציא שתיהן בגט, ואם רק כאן היו פוסקים כר"א היינו אומרים שרק כאן פסקו כמותו כיון שהגדולה נפלה לפניו, אך בב' אחיות שכבר היה נשוי לקטנה נאמר שהגדולה לא נפלה לפניו.

משנה אם יבם קטן בא על יבמה קטנה יגדלו יחד ואם בא קטן על גדולה תגדלנו, יבמה שאמרה תוך ל' יום ליבום שלא נבעלה כופים אותו לחלוץ לה, ולאחר ל' יום מבקשים ממנו שיחלוץ, ואם הוא מודה שלא בא עליה אפילו לאחר י"ב חדש כופים אותו לחלוץ לה, אם יבמה נדרה הנאה מהיבם כשבעלה עדיין היה חי כופים אותו לחלוץ, ואם נדרה ממנו אחר מות בעלה מבקשים ממנו שיחלוץ, ואם התכוונה לכך בחיי בעלה מבקשים ממנו לחלוץ לה. **גמרא** לכאורה יש לדייק ממשנתנו שלא כר"מ שקטן וקטנה לא חולצים ולא מיבמים, ויש לדחות שר"מ אסר רק גדולה לקטן או קטנה לגדול שלאחד מהם זה ביאה של איסור, אך כאן ששניהם שוים יודה ר"מ, אך בהמשך המשנה שנינו להדיא שאם בא על יבמה

פקחת, או ששתי אחיות חרשות היו נשואות לב' אחים פקחים או חרשים או שאחד מהם פקח ואחד חרש פטורות מחליצה ויבום, ואם היו נכריות יכולים לכנוס ואם רצו להוציא יוציאו, שני אחים חרש ופקח שהיו נשואים לב' אחיות פקחות, ומת החרש והיא לא נופלת לפקח בעל הפקחת כי היא אחות אשתו, ואם מת פקח בעל הפקחת, החרש יוציא את אשתו בגט ואשת אחיו אסורה לעולם, שני אחים פקחים נשואים לשתי אחיות שאחת פקחת ואחת חרשת, ומת פקח בעל חרשת היא תצא מהאח השני משום אחות אשתו, ואם מת בעל הפקחת, בעל חרשת יוציא את אשתו בגט ואת אשת אחיו בחליצה, שני אחים חרש ופקח שנשואים לשתי אחיות אחת פקחת ואחת חרשת, ומת חרש בעל חרשת תצא היבמה מצד אחות אשתו של הפקח, ואם מת הפקח, החרש בעל חרשת יוציא את אשתו בגט ואשת אחיו אסורה לעולם, שני אחים חרש ופקח שהיו נשואים לשתי נכריות פקחות ומת החרש, אחיו הפקח יחלוץ או ייבם ואם מת הפקח, החרש יכנוס ולא יוציא לעולם, שני אחים פקחים שהיו נשואים לב' נכריות פקחת וחרשת ומת בעל חרשת יכנוס אותה בעל הפקחת ויכול להוציא אותה, ואם מת בעל הפקחת, בעל חרשת יכול לחלוץ או ליבם, שני אחים חרש ופקח שהיו נשואים לב' נכריות אחת חרשת ואחת פקחת ומת חרש בעל חרשת, הפקח יכנוס ויכול להוציא אם ירצה ואם מת הפקח החרש יכנוס ואינו יכול להוציא לעולם. גמרא רמי בר חמא הקשה מדוע תקנו נשואין לחרש וחרשת ולא תקנו לשוטה ושוטה, ששנינו בברייתא ששוטה וקטן שנשאו נשים ומתו נשותיהן פטורות מחליצה ויבום, ויש לומר שבחרש וחרשת התקנה תקיים ואילו בשוטה התקנה לא תתקיים כי אין אדם דר עם נחש בכפיפה אחת, ומה שתקנו בחרש ולא בקטן, כי החרש לא יבא לכלל נשואין והקטן יבא לכלל נשואין לכן לא הוצרכו לתקן בו, ומה שתקנו בקטנה אף שהיא תבא לכלל נשואין יש לומר כדי שלא ינהגו בה מנהג הפקר, ומה שתקנו מיאון בקטנה ולא בחרשת דף קיג כדי שלא ימנעו מלישא אותה כי היא היתה ממאנת לעולם, הסיבה שתקנו שקטנה תאכל בתרומה וחרשת אינה אוכלת, כמו שהעיד ר' יוחנן בן גודגדא שחרשת שהשיאה אביה יוצאת בגט וקטנה בת ישראל שנשאת לכהן יכולה לאכול בתרומה, ובחרשת לא תקנו שתאכל, כי חששו שיאכיל חרש בחרשת, ולכאורה מה החסרון הרי זה קטן שאוכל נבילות, ויש לומר שגזרו שלא יאכיל חרש בפקחת, ומה שלא התירו בחרש בפקחת שתאכל בתרומה דרבנן שגזרו משום תרומה דאורייתא.

הסיבה שתקנו כתובה לקטנה ולא לחרשת כדי שלא ימנעו מלישא אותה, וחילוק זה נאמר במשנה שממאנת שניה ואיילונית אין להן כתובה ויוצאה בגט וקטנה יש להן כתובה ולחרשת לא, ששנינו בברייתא שחרש ושוטה שנשאו פקחות אף שהתפקח החרש והתרפא השוטה אין להם עליהן כלום ואם רצו לקיימם יש לה כתובה, ופקח שנשא חרשת או שוטה אפילו כתב לה ק' מנה כתובתה קיימת כי רצה להזיק נכסיו ומשמע שרק אם רצה ואם לא אין לה כתובה כדי שלא ימנעו מלישא אותה, ומה שלא תקנו כתובה בפקחת לחרש, כי יותר משהאיש רוצה לישא אשה רוצה להנשא.

בשכנותו של ר' מלכיו גר חרש אחד ור' מלכיו השיאו אשה וכתב לה מנכסי החרש ד' מאות זוז, אמר רבא מי חכם כר' מלכיו שעשה כך כי זה לא גרוע מאם רצה שפחה לשמשו שקונים לו מנכסיו, וק"ו שיש כאן אישות וגם שהיא משמשת אותו.

רב חייא בר אשי אומר בשם שמואל שבאשת חרש אין חיוב אשם תלוי, ולכאורה יש להוכיח כשיטתו ממה ששנינו חמשה לא יתרמו ואפילו בדיעבד לא חל, חרש שוטה וקטן והתורם את שאינו שלו ועכו"ם שתרם אפילו ברשות ישראל, ויש לדחות שאפילו אם שמואל סובר כר' יצחק בשם ר"א שתורמת חרש לא תצא לחולין כי היא ספק, אך על אשתו לא יתחייב אשם תלוי שאשם תלוי חייבים רק בחתיכה מב' חתיכות, אך ישנה ברייתא שר"א אומר שחייבים אשם תלוי על חלב כוי אף שזה לא חתיכה מב' חתיכות, ויש לומר ששמואל סבר כר"א באשת חרש וחלק עליו באשם תלוי, וללישנא בתרא שמואל סובר כר"א באשת חרש חייבים אשם תלוי והקשו ששנינו שתורמת חרש לא חלה, ודחו שהוא סובר כר"א שמחייב אשם תלוי בחלב כוי.

רב אשי מסתפק האם פשוט לר"א שיש לחרש דעת קלושה והוא הסתפק אם דעתו צלולה או לא, **עמוד ב** אך ודאי יש לו דעה אחת, או שהוא הסתפק שאמנם יש לו דעת קלושה אך לעתים הוא עם דעת ולעתים לא, והנ"מ היא אם הוא יכול להוציא את אשתו בגט שאם הוא בדעה אחת א"כ באותו ענין שהוא מקדש כך הוא יוציא, ואם נאמר שלעתים הוא כשוטה א"כ גם אם קידש לא יוכל לגרש ונשאר בספק.

לר' יצחק מדאורייתא שוטה מתגרשת כמו פקחת בעל כרחה, אלא שגזרו שאינה מגורשת כדי שלא ינהגו בה מנהג הפקר, ואם יודעת לשמור את גיטה ואת עצמה ודאי אין לחשוש שינהגו בה מנהג הפקר, ואם מדובר שאינה יודעת לשמור את גיטה ואת עצמה גם מדאורייתא אינה מגורשת כמו שלמדו אצל ר' ינאי מהפסוק **ונתן בידה** שרק אם יודעת לגרש עצמה, ואם אינה יודעת אינה מגורשת, ואצל ר' ישמעאל למדו מהפסוק **ושלחה מביתו** שמשלחה ואינה חוזרת פרט למי שמשלחה והיא חוזרת, אלא ר' יצחק דיבר כשיודעת לשמור את גיטה ולא את עצמה שמדאורייתא מתגרשת כיון שהיא שומרת גיטה אלא שגזרו רבנן שלא יוציאנה שלא ינהגו בה מנהג הפקר, ואביי דייק כן במשנה שבנשתתית כתוב לא יוציא ובנשתטה הוא כתוב לא יוציא עולמית, וההבדל הוא שהיא אינה יוצאת מדרבנן והוא אינו מוציא מדאורייתא.

הסתפקו האם פשוט לר' יוחנן בן נורי שחרש אינו מגרש והיה לו ספק בחרשת, או שבחרשת היה פשוט לו והוא הסתפק בחרש, ולכאורה יש להוכיח ממה שאמרו לו אינו דומה האיש המגרש לאשה המתגרשת א"כ קודם ענו לו באיש שבו היה לו ספק, אך יש לדייק ממה שאמרו לו אף זו כיוצא בה שהיה לו ספק באשה, אלא יש לומר שר' יוחנן בן נורי אמר לשיטתם, שהוא סובר שגם חרשת אינה מתגרשת, אך לשיטתם מה ההבדל בין איש לאשה ואמרו לו שאינו דומה האיש המגרש לאשה המתגרשת.

רבא אומר שניתן ללמוד מעדותו של ר' יוחנן בן גודגדא שאם אמר לעדים ראו גט זה שאני נותן, ולאשה אמר כנסי שטר חוב זה, היא מגורשת, שהרי ר' יוחנן העיד שלא צריכים את דעתה, ולכאורה זה פשוט, ויש לומר שהחידוש הוא שלא אומרים שכשאומר שטר חוב זה, זה נראה כמבטל את הגט, קמ"ל שאם היה מבטלו היה צריך לומר את זה לעדים ומה שאמר לה כך הוא רק מחמת בושה.

לרב יצחק בר ביסנא נאבדו מפתחות ביהמ"ד ברה"ר בשבת ובא לפני רב פדת אמר לו לך

דף קיד קח לשם ילד וילדה שיטיילו שם וכשימצאום יביאו לך אותם, ומשמע שר' פדת סובר שאם קטן אוכל נבילות אין ב"ד מצווין להפרישו, ולכאורה יש להוכיח מברייתא שלא יאמר לתינוק הבא לי מפתח או חותם אך מניח לו לתלוש או לזרוק, ואביי דוחה שמדובר בתולש בעציץ שאינו נקוב וזורק בכרמלית דרבנן, ולכאורה יש להוכיח ממה ששנינו שעכו"ם הבא לכבות מניחים לו ואילו קטן שבא לכבות אומרים לו אל תכבה ששבתתו עליהם, ור' יוחנן אומר שמדובר בעושה על דעת אביו, אך לפ"ז גם בעכו"ם מדובר שעושה על דעת ישראל וזה אסור, ויש לומר שהעכו"ם עושה לעצמו, ולכאורה יש להוכיח ממה ששנינו שבן חבר שרגיל ללכת אצל סבו עם הארץ, לא חוששים שמאכילנו דברים שאינם מתוקנים, ואם מצא פירות בידו לא לוקח ממנו, אמר ר' יוחנן שהקילו בדמאי, ומשמע שרק בדמאי הקילו ואם זה היה ודאי היה צריך לעשר והרי לענין כיבוי העמיד ר' יוחנן שאסור רק בעושה על דעת אביו, ויש לומר שר' יוחנן עצמו הסתפק בכך ובכל מקום דחה שאין להביא ראיה לענין זה, ולכאורה יש להוכיח מברייתא שבן כהן חבר שרגיל ללכת לסבו כהן עם הארץ לא חוששים שיאכילנו תרומה טמאה, ואם מצא בידו פירות לא זקוק לקחת ממנו, ויש לדחות שמדובר בתרומה דרבנן, ולכאורה יש להוכיח ממה ששנינו שמותר לתת לתינוק לינוק מעכו"ם ומבהמה טמאה ולא חששו שיונק שקץ, אך לא מאכילו נבילות וטריפות שקצים ורמשים ויונק מכולם גם בשבת, ובגדול אסור, ואבא שאול אמר שנהגו לינק מבהמה טהורה ביו"ט, ויש לדחות שבתינוק התנינו משום סכנה אך קשה מדוע גדול אסור, ויש לומר שבגדול צריך אומדנא ובקטן א"צ אומדנא כיון שסתם קטן מסוכן אצל חלב.

מה שאבא שאול התיר לינוק ביו"ט, לכאורה אם מדובר שיש סכנה מותר גם בשבת ובלי סכנה אסור גם ביו"ט, ויש לומר שמדובר במקום צער, אך ביו"ט הוא התיר שהוא סובר שמה שגזרו מפרק

כלאחר יד זה רק בשבת שהוא איסור סקילה, אך לא ביו"ט שהוא איסור לאו.

ולכאורה יש להוכיח מברייתא שלומדים מלא תאכלום כי שקץ הם לא תאכלום מזהירים גדולים על קטנים, ומשמע שימנעו מקטנים, ויש לומר שנאסר רק להאכיל בידים, ויש להוכיח ממה שדרשו מהפסוק כל נפש מכם לא תאכל דם להזהיר גדולים על הקטנים משמע שימנעו מקטנים, ויש לדחות שלא יספו להם בידים, ולכאורה יש להוכיח ממה שדרשו בטומאת כהנים אמור ואמרת להזהיר גדולים על הקטנים משמע שמונעים מהם להטמא, ויש לדחות שאין לטמא אותם בידים, וצריך ג' פסוקים לאסור ספיה צמוד ב שאם היו כותבים רק בשקצים היינו אומרים שמחמירים בהם שאיסורם במשהו אך דם ששיעורו רביעית לא נחמיר, ואם היו מחדשים בדם היינו אומרים שהוא חמור שיש בו כרת אך בשקצים שזה רק לאו לא, ואם היו מחדשים בשניהם היינו אומרים שאיסורם שזה בכל אך לא נחמיר באיסור טומאה לכהנים שאינו שווה בכל, קמ"ל שמחמירים, ואם היו מחדשים בכהנים היינו אומרים שמחמירים רק בכהנים שריבו בהם מצוות יתירות אך בשאר איסורים לא נחמיר, קמ"ל שמחמירים.

לכאורה יש להוכיח ממשנתנו שב' אחים פקח וחרש שהיו נשואים לב' אחיות פקחות ומת הפקח בעל פקחת, החרש בעל פקחת מוציא אשתו בגט, ולכאורה שתשב תחתיו כי הוא קטן אוכל נבילות, ויש לומר שמוציא אותה בגלל האיסור שלה, ולכאורה יש להוכיח מההמשך שב' אחים פקחים היו נשואים לב' אחיות פקחת וחרשת, ומת פקח בעל פקחת, בעל חרשת מוציא את אשתו בגט ואת אשת אחיו בחליצה, ולכאורה שתשב תחתיו כקטן אוכל נבילות, ויש לומר שמגרש בגלל האיסור שלו, ולכאורה יש להוכיח מההמשך שני אחים פקח וחרשת היו נשואים לשתי אחיות פקחת וחרשת ומת פקח בעל פקחת החרש מוציא אשתו בגט ואשת אחיו אסורה לעולם, ואין איסור לא לו ולו לאשתו ובכ"ז צריך להוציא אשתו, אמר רב שמעיה שגזרו שלא יתירו את האחות לשוק שיאמרו שאחותה היא אשתו לגמרי.

פרק האשה שלום

משנה אם אשה הלכה עם בעלה למדינת הים והיה שלום ביניהם וגם בעולם וכשחזרה אמרה מת בעלי, יכולה להנשא ולהתיבם, אך אם היה שלום ביניהם ומלחמה בעולם, או שיש ביניהם קטטה ובעולם יש שלום והיא אומרת מת בעלי אינה נאמנת, ולר' יהודה לעולם אינה נאמנת אלא א"כ היא מגיעה בוכה ובגדיה קרועים, אמרו לו שגם בלא זה תנשא. **גמרא** המשנה מתחילה שלום בינו לבינה למעט ממקרה שהיה קטטה בינו לבינה וכתבה המשנה שלום בעולם למעט מכשיש מלחמה בעולם, ואומר רבא שהטעם שאינה נאמנת במלחמה שהיא מדמה לעצמה וכי כל העולם נהרגו והוא ינצל, וגם אם נאמר שכיון ששלום בינו לבינה היא מחכה עד שהיא רואה בפירוש שהכוחו בחץ או ברומח והיא חשבה שהוא מת, אך יתכן שעשו לו תחבושת והוא התרפא.

רבא סבר שרעבון אינו כמלחמה שאינה מדמה, אך רבא חזר בו ואמר שרעבון כמלחמה שאשה באה לפניו ואמרה לו שבעלה מת ברעב אמר לה רבא יפה עשית שברחת שודאי לא היה מספיק לכם לחיות במעט הקמח שבנפה, אמרה לו שאכן גם הרב יודע שאי אפשר לחיות מכך, ואח"כ אמר רבא שרעבון גרוע ממלחמה, שבמלחמה אינה נאמנת רק כשאומרת שמת במלחמה אך היא נאמנת כשאומרת שמת במיטתו, אך ברעבון נאמנת רק כשאמרה מת וקברתיו, מפולת היא כמלחמה כיון שהיא מדמה שמת, שילוח נחשים ועקרבים זה כמלחמה שהיא מדמה, מגפת דבר יש אומרים שזה כמלחמה שהיא מדמה, ויש אומרים שאינו כמלחמה כי היא סומכת על מה שאומרים ששבע שנים יש מגיפה ובכ"ז לא ילך אדם בלא עתו.

הסתפקו מה הדין כשהיא החזיקה מלחמה בעולם האם אומרים מה לי לשקר

דף קטו שיכלה לומר שלום בעולם או שאחר שהיא מחזיקה מלחמה א"כ היא מדמה ומה לי לשקר אינו מועיל נגד חזקה, ולכאורה יש להוכיח ממה ששינוי שכשאומרת שהבית או המערה התמלאו עשן ובעלי מת ואני נצלתי אינה נאמנת, ויש לומר שאומרים לה כמו שנעשה לך נס כך לבעלך נעשה נס, אך יש להוכיח להפך מאשה שאמרה שנפלו עלינו עכו"ם או לסטים והוא מת ואני נצלתי

שנאמנת, ויש לדחות כדברי רב אבין שאשה כלי זינה עליה, ולא ברח מיד.

בחופה אחת נלתה בסוף החתונה, ואמרה האשה ראו בעלי ראו בעלי וראו אדם שרוף שנוזק ופיסת יד נוספת זרוקה, וחשב רב חייא בר אבין לומר שזה כמו עישנו עלינו בית שאסורה, אמר רבא שיש לחלק ששם לא אמרה ראו בעלי, ועוד שיש כאן גופת אדם ופיסת יד זרוקה, אך רב חייא בר אבין חשש שהאדם שרוף הוא אדם אחר שבא להציל את הבעל ופיסת היד הנוספת היא של הבעל שנעשה בעל מום וברח מהבושה.

הסתפקו אם מועיל עד אחד במלחמה, האם הסיבה שעד אחד נאמן בעדות אשה שלא משקרים בדבר העשוי להתגלות, או שעד אחד נאמן כי האשה מדייקת קודם שנשאת וכאן יש לחשוש שאם היא שונאת אותו היא לא תדייק, ורמי בר חמא הוכיח מברייתא שר"ע אמר שכשירד לנהרדעא לעבר השנה מצא את נחמיה איש בית דלי שאמר ששמע שבא"י לא משיאים אשה בעד אחד מלבד ר' יהודה בן בבא ואמרתיו לו שכן, אמר לי שאתם יודעים שהמדינה הזו משובשת בגייסות אך מקובל אני מר"ג הזקן שמיאים אשה על פי עד אחד, ולכאורה מה הוא אומר שהמדינה משובשת בגייסות משמע שכוונתו שלמרות שיש גייסות עד אחד נאמן, ורבא דוחה שמדוע הוא אמר מדינה זו, ויכול לומר שאף במקרה שיש גייסות נאמן עד אחד, אלא כוונתו היא שכיון שמדינה זו משובשת בגייסות איני יכול לעזוב משפחתי לבא לפני חכמים לומר מה שקבלתי מר"ג הזקן שעד אחד נאמן, ולכאורה יש להוכיח ממה ששינוי שהיה מעשה ששני ת"ח באו עם אבא יוסי בן סימאי בספינה שטבעה ורמי השיא השיא נשותיהם ע"פ נשים, ולכאורה מים זה כמלחמה וגם מאה נשים הן כעד אחד, ורבי השיא על פיהן, ויש לדחות שהרי זה מים שאין להם סוף ואין נאמנות שם, אלא שהנשים אמרו שהעלו את גופותיהם לפניהם **עמוד ב** והן ראו מיד והן אומרות את סימניהם ולא סומכים על הנשים אלא על הסימנים.

אדם אחד שהפקיד שומשומין אצל חבירו אמר לו החזירם לי, אמר לו כבר לקחת אותם, אמר לו כך וכך הם היו ונתונים בחבית, אמר לו את שלך כבר לקחת ואלו שבחבית הם אחרים, ורב חסדא רצה לדמות את זה למקרה הנ"ל בשני ת"ח שלא אומרים שהת"ח ניצלו ואלו הם אחרים, אמר רבא שיש לחלק ששם הנשים נתנו סימנים אך לשומשומים אין סימן, ואף שאומר מדה אפשר לומר שכך יצא החשבון במקרה, ומר קשישא בן רב חסדא אמר לרב אשי ששינוי שאם מצא כלי שכתוב עליו ק' הכוונה קרבן מ' מעשר ד' דימוע ט' טבל ת' תרומה, שבשעת סכנה כתבו ת' שהוא תרומה, ורואים שלא חששו שפינה אותם מהכלי, ורבינא רצה להוכיח מהסיפא שר' יוסי אמר שאפילו אם מצא חבית שכתוב עליה תרומה זה חולץ שאומרים ששנה שעברה היה שם תרומה ופינו אותה, ויש לומר שלכו"ע חששו שפינם, ונחלקו בתרומה, שלת"ק אם נאמר שפינה אותה היה מוחק את האות, ור' יוסי סובר שיתכן ששכח למחוק או שהשאיר לשמירה. **יצחק ריש גלותא** היה בן אחותו של רב ביני והוא הלך מקורטובא לאספמיא ומת ושלחו משם יצחק ריש גלותא בן אחותו של רב ביבי הלך מקורטובא לאספמיא ומת, סובר אבוי שחוששים לשני יצחק ולרבא לא חוששים לשני יצחק, ואבוי מוכיח את זה מגט שמצאו בנהרדעא שהיה כתוב בו בצד העיר קלוניא אינא אנדרולינאי מנהרדעא פטרתי ושחררתי את פלונית אשתי, ואבוי של שמואל שלח לפני ר' יהודה נשיאה ושלח לו שיש לבדוק בכל נהרדעא אם יש אדם נוסף ששמו כך, ורבא דוחה שמדוע לא אמר לו שיש לבדוק את כל העולם אלא שלח לו כך מפני כבודו, ורבא הוכיח משני שטרות שיצאו במחוזא ובאחד כתוב חבי בר ננאי ובאחד כתוב ננאי בר חבי, ורבה ברב אבוה הגבה בהם את החוב למרות ששמות אלו מצויים במחוזא,

דף קטז דחה אבוי ששם אין חשש נפילה כי נזהרים בשטרות ואין לחשוש שהפקיד לאדם ששמו כשמו, ואם נאמר שמכר לו את השטר יכול לגבות בו כי אותיות נקנים במסירה.

בסורא מצאו גט שכתוב בו בסורא העיר אני ענן בר חייא מנהרדעא פטרתי ושחררתי את פלונית אשתי, וחכמים בדקו מסורא עד נהרדעא ולא מצאו אדם בשם זה מלבד ענן בר חייא מחגרא שהיה בנהרדעא, ובאו עדים ואמרו שביום שנכתב גט זה הוא היה עמם בנהרדעא, ואמר אבוי שאף שחששו לאדם נוסף בשם זה כאן אין לחשוש שהרי חפשו ולא מצאו אדם נוסף בשם

זה, ורבה אומר שאף שאיני חושש לאדם נוסף אך יש לחשוש שהוא עצמו הגיע בגמלא פרחא או בקפיצה ע"ש, או שמסר דבריו לשליח, כמו שאמרו רב ורב הונא לסופרים שכשאתם בשילי כתבו בשילי אף שנמסרו לכם הדברים בהיני, וכן כשאתם בהיני כתבו בהיני למרות שנמסרו הדברים בשילי, ובמקרה של שומשוּמין לרב יימר לא חוששים שהחליפום, ולרבינא חוששים, וכך הלכה.

רב יהודה אומר בשם שמואל שקטטה בינו לבינה הכוונה שהיא אמרה לו גרשני, אך יש לדחות שכל הנשים אומרות כך, אלא מדובר שהיא אומרת גרשתי, אך א"כ נאמין לה כמו שאמר רב המנונא שהאומרת לבעלה גרשתי נאמנת שיש חזקה שאשה לא מעיזה פניה בפני בעלה, אלא מדובר שהיא אמרה גרשתי בפני פלוני ופלוני ושאלו אותם והם אמרו לא היו דברים מעולם.

רב חנינא סובר שאם היתה קטטה אינה נאמנת כי היא משקרת, ולרב שימי בר אשי אינה נאמנת כי היא אומרת בדמיונה **עמוד ב** והנ"מ בין הטעמים כשהוא הרגיל קטטה ביניהם.

הסתפקו אם עד אחד נאמן כשיש קטטה בינו לבינה, האם נאמנות עד אחד היא כי לא משקרים בדבר שעשוי להתגלות וגם כאן אינו משקר, או שעד אחד נאמן כי האשה מדייקת וא"כ כיון שיש קטטה היא לא מדייקת, ונשאר ספק.

לר' יהודה נאמנת רק כשבאה בוכה ובגדיה קרועים ואמרו לו שלדבריו פקחית תנשא ושוטה לא, אלא בכל מקרה נאמנת, ואשה אחת באה לב"ד של ר' יהודה ואמרו לה ספדי בעלך וקרעני בגדייך וסתרי שערך, והם סברו כרבנן רק רצו שתעשה כך כדי שגם ר' יהודה יתינה.

משנה לב"ה התירו רק בכאה מהקציר ובאותה מדינה וכמו המעשה שהיה, ולב"ש נאמנת בין באה מהקציר או מהזיתים או מהבציר וגם כשבאה ממדינה למדינה ומה שאמרו חכמים בקציר כי דברו בהוה, וב"ה חזרו בהם והורו כב"ש. **גמרא** כבריייתא הוסיפו שב"ש אמרו לב"ה לדבריכם רק קציר חיטים ולא שעורים וגם לא בוצר מוסק גודר ועוד, אלא המעשה היה בקציר וכן בכל זמן, והמעשה היה באותה מדינה והוא הדין גם ממדינה למדינה, וב"ה אמרו שבאותה מדינה היא מפקדת לשקר כי מצויים אנשים אך ממדינה למדינה אינה מפקדת, וב"ש אומרים שגם ממדינה למדינה מצויים שיירות, והמעשה היה כמו שאמר רב יהודה בשם שמואל שעשרה בני אדם הלכו בסוף קציר חיטים, ונחש נשך אחד מהם ומת, ואשתו באה לב"ד ושלחו ומצאו כדבריה, ואמרו באותה שעה שאשה האומרת מת בעלי תנשא ותתיבם.

כבריייתא שנינו שאדם לא ישא אפר חטאת ומי חטאת בירדן ובספינה, ולא יעמוד ויזרוק מצד לצד ולא ישיט על המים ולא ירכיבם על בהמה או על גבי חבירו אם אין רגליו נוגעות בקרקע, אך מעבירים על גשר, ולחכמים אין הבדל בין ירדן לשאר נהרות, וחנניא בן עקיבא אומר שאסרו רק בירדן ובספינה וכמעשה שהיה, ולכאורה חנניא כב"ה וחכמים כב"ש, ויש לדחות שרבנן יודו לב"ה כי יש סיבה שבמקום קרוב היא מפקדת ולא במקום רחוק, אך לענין מי חטאת אין חילוק בין ירדן לשאר נהרות, וחנניא יכול לסבור כב"ש שהטעם שאשה נאמנת כי היא מדייקת וא"כ אין חילוק בין מקום קרוב לרחוק, אך לענין אפר חטאת כיון שהמעשה היה בירדן ובספינה גזרו רק כך ולא גזרו בשאר נהרות שלא היה בהם מעשה, ורב יהודה אמר בשם רב שהמעשה היה שאדם העביר מי חטאת ואפר חטאת בספינה בירדן ומצאו כזית ממת תחובה בקרקע הספינה, וגזרו שאדם לא ישא ויעביר מי חטאת ואפר חטאת בירדן ובספינה.

משנה לב"ש אשה נאמנת להנשא וליטול כתובתה, ולב"ה נאמנת רק להנשא ואינה נוטלת כתובתה, וב"ש אמרו לב"ה אם התרתם איסור ערוה החמורה לא תתירו ממון הקל, אמרו ב"ה

דף קיז שמצאנו שאחים לא נכנסים לנחלה על פיה, אמרו ב"ש שניתן ללמוד ממה שכתוב בכתובה שאם תנשאי לאחר תטלי מה שכתוב לך וב"ה חזרו בהם והורו לב"ש. **גמרא** רב חסדא אומר שאם היבמה התיבמה יכול להכנס לנחלה, שכמו שהם דרשו מדרש כתובה אנו נדרוש דברי תורה שכתוב **יקום על שם אחיו** וא"כ הוא קם.

ד"נ אומר שאם באה לב"ד ואומרת שבעלה מת התירוני להנשא, מתירים לה וגם מקבלת כתובה, אך אם באה ואומרת תנו לי

כתובתי וגם להנשא, לא נותנים לה, שניכר שהיא באה על דעת ליטול כתובה, והסתפקו כשבאה ואומרת התירוני להנשא ותנו לי כתובתי, האם כיון שהזכירה כתובה א"כ היא באה על דעת הכתובה, או שאדם אומר לב"ד כל מה שיש לו לומר, ואם נאמר שאדם אומר הכל לב"ד מה הדין באומרת תנו לי כתובתי והתירוני להנשא האם עיקר דעתה על הכתובה או שהיא אומרת כך כי לא יודעת במה היא מותרת, ונשאר ספק.

משנה הכל נאמנים להתיר אשה מלבד חמותה ובת חמותה וצרתה ויבמתה ובת בעלה ומה שנאמנות להביא גיטה כי שם הכתוב מוכיח. **גמרא** הסתפקו בבת חמיה האם הטעם שבת חמותה אינה נאמנת בגלל שאימה שונאת אותה לכן גם היא שונאת אותה, וכאן היא לא בת חמותה, או שהטעם בבת חמותה שהיא אומרת שהיא אוכלת את יגיעה של אימה והוא הדין כאן היא אומרת שהיא אוכלת את יגיעה אביה, ולכאורה יש לדייק ממה ששנינו שחמש נשים אינן נאמנות, ואם נמנה בת חמיה א"כ יש ו' נשים, אך יש לדחות שמנו בת חמיה ובת חמותה כאחת כי זה מאותו הטעם, ומה ששנינו חוץ מד' נשים זה לדעת ר' יהודה שמנה אשת אב והכלה ואמרו לו שאשת אב היא בכלל בת בעלה וכלה היא בכלל חמותה, ולר' יהודה קשה שאמנם חמות שונאת את הכלה שהיא אוכלת את יגיעה אך לכלה אין סיבה לשנוא את חמותה, וכן בת הבעל שונאת את אשת האב כי היא אומרת שהיא אוכלת את יגיעה האם, אך לאשת אב אין סיבה לשנוא את בת הבעל, ויש לומר שהוא מוסיף אותן כי הכלה שונאת את חמותה כי היא מגלה לבעלה את מה שהיא עושה וכן אשת האב שונאת את בת בעלה כי היא מגלה לבעל מה שהיא עושה, ורבנן לא מנו אותן כי הן שונאות מאותה סיבה מצד **כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם**, ור' יהודה סבר שזה נאמר רק בדברי תורה.

רב אחא בר עויא אומר שבא"י הסתפקו האם יש שנאה במי שעתידה להיות חמותה האם אשה מעלה על דעתה שבעלה ימות והיא תיפול ליבם וא"כ היא שונאת כשבעלה עדיין חי, או שלא, **עמוד ב** לכאורה יש להוכיח ממה ששנינו לקמן שאם אומרת מת בעלי ואח"כ חמי תנשא ותיטול כתובה וחמותה אסורה, ולכאורה הסיבה היא שבאמת בעלה ואביו לא מתו והיא אומרת כך כדי לקלקל את חמותה שלא תצער אותה אח"כ, ויש לדחות ששם מדובר בחמות שכבר ציערה אותה, אך אינה שונאת את מי שעתידה להיות חמותה.

משנה אם עד אחד אמר שבעלה מת ונישאה ובא אחד ואמר שלא מת לא תצא, ואם באו שנים ואמרו שלא מת תצא, ואם שנים אומרים שמת ואחד אומר שלא מת תנשא. **גמרא** משמע שאם בא העד אחר נשואין לא תצא אך אם בא קודם לא תנשא, ולכאורה עולא אמר שבמקום שהתורה מאמינה עד אחד הוא כב' ואין לשמוע לדברי אחד במקום שנים, וניתן לבאר במשנה שעד אחד אמר מת והתירוה להנשא ובא אחר ואמר לא מת לא יוצאת מהתירה הראשון.

לכאורה אם באו שנים אחר שהתירוה בעד אחד זה פשוט שלא יאמינו לאחד במקום שנים ויש לומר שמדובר אפילו בעדים פסולים וכו' נחמיה סוֹבֵר שכשהתורה מאמינה לעד אחד הולכים אחרי רוב דיעות, ועשו ב' נשים כנגד אחד כמו ב' אנשים באיש אחד, וללישנא בתרא אם אחד בא כשר ואפילו ק' נשים הם כאחד אלא מדובר שהתירו על פי אשה, ויש לתרץ כך בדברי ר' נחמיה שעשו ב' נשים כנגד אשה אחת כב' עדים נגד אחד, אך ב' נשים כנגד עד אחד זה כמחצה על מחצה.

המשנה מסיימת שכשב' עדים אמרו מת ואחד אמר לא מת תנשא, לכאורה זה מדובר גם בפסולי עדות וכו' נחמיה אך כבר כתבו כך בבבא הקודמת, יש לומר שהיינו אומרים שהולכים אחר רוב דיעות רק להחמיר, ומחדשת המשנה שלר' נחמיה הולכים אחר רוב דעות גם להקל.

משנה שתי נשים של אחד שאחת אומרת שמת ואחת אומרת לא מת האומרת מת תנשא ותטול כתובה והשניה לא תנשא ולא תטול כתובה, ולר"מ כיון שהן מכחישות זו את זו לא ינשאו, ור' יהודה ור"ש סוֹבֵרִים שכששתיהן מודות שמת ינשאו, ואם רק אחת מודה רק היא תנשא.